

N:o 6.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1889, kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning af väckta motioner om ändring af § 23 riksdagsordningen.

Riksdagsordningens 23 §, hvilken angifver olika grunder för beräkningen af arfvode åt ledamot af Andra Kammaren under vissa olika förutsättningar, upptager bland dessa icke uttryckligen det fall, att kammarens ledamot bevisat riksdag, som sammanträdt efter riksdags upplösning af Konungen i samband med förordnande om nya val. För att, bland annat, få denna brist afhjelpat, väckte herr P. Svensson i Brämhult vid sistlidne riksdag en motion, som afsåg, att ledamot af Andra Kammaren i dylikt fall skulle undfå, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente 10 kronor. I anledning af berörda motion föreslog då konstitutionsutskottet i sitt betänkande n:o 7, att Riksdagen måtte besluta följande förändrade lydelse af § 23 riksdagsordningen:

»Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter — — — — så ock under urtima Riksdag, samt under riksdagssammanträde, som följer efter riksdags upplösning på grund af Konungens förordnande om nya val, kammarens ledamot undfår — — — — ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot af kammaren — — — — tio riksdaler af arfvodet.»

Då Riksdag, som under den angifna förutsättningen sammanträdde, i allmänhet icke kunde antagas komma att fortfara så länge som den Riksdag, hvilken utan särskild kallelse sammanträdde den 15 januari hvarje år, och hvars arbeten beräknats i regeln icke hinna få sin afslutning förr än efter fyra månader, hvilken tid därför blifvit lagd till grund vid fastställandet af riksdagsmannaarfvodet för lagtima Riksdag, hade det syntts utskottet

önskvärdt, att ett tillägg af förut återgifna innehåll intogs i § 23 riksdagsordningen. I följd häraf skulle ledamot af Andra Kammaren under riksdags-sammanträde, som följde efter riksdags upplösning på grund af Konungens förordnande om nya val, i afseende på arfvodesberäkningen, komma att likställas med den ledamot, som — enligt orden i motiveringen till utskottets förslag — »bevistat samma Riksdags första sammanträde.»

Vid föredragningen af utskottets förslag inom kamrarne framhölls nästan enstämigt, nyttan af detsamma. Men så väl emot redaktionen af sjelfva förslaget som i synnerhet mot en del af motiveringen uttalades betänkligheter, förnämligast föranledda deraf, att vissa af utskottet använda ordalag betraktades såsom inlägg i den mycket omtvistade frågan, huru vida Riksdag, som sammanträdde efter riksdags upplösning af Konungen i samband med förordnande om nya val, vore en ny Riksdag eller en fortsättning af den upplösta riksdagen. Utskottets förslag blef dock godkändt af Första Kammaren, men förkastades af Andra Kammaren.

Jemväl vid innevarande riksdag har frågan om beräkningsgrunden för arfvode åt Andra Kammarens ledamöter, i det fall, att Konungen upplöst Riksdagen och förordnat om nya val, gjorts till föremål för utskottets behandling genom två till utskottet öfverlemnade, inom Andra Kammaren väckta motioner, n:o 24, af herr *G. Rydning* och, n:o 56, af herr *P. Svensson* i Brämhult.

Herr *Rydning* hemställer, att Riksdagen måtte till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till förändrad lydelse af § 23 riksdagsordningen:

»Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af ett tusen två hundra riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af kammaren eljes afgår från sin befattning under riksdagen innan så lång tid af dess sammanträde förflutit eller riksdag sammanträdts på grund af Konungens förordnande om nya val, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio riksdaler, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot af kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han uteblifver vara förlustig tio riksdaler af arfvodet.»

Herr *Svensson* föreslår:

»att Riksdagen ville besluta, att § 23 i riksdagsordningen måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning

för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af ett tusen två hundra kronor för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, samt under riksdag som sammanträdt näst efter upplöst riksdag på grund af Konungens förordnande om nya val, kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio kronor, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra kronor.

Den ledamot af kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han uteblifver vara förlustig tio kronor af arfvodet.»

Båda dessa förslag ansluta sig till det, som af utskottet vid förra riksdagen afgafs, men de af motionärerna begagnade ordalagen skilja sig från de af utskottet använda och synas för öfrigt ej fullt tillfredsställande.;

Då utskottet därför icke kan tillstyrka, att de väckta motionerna i oförändrad form af Riksdagen antagas, går utskottet att, i anledning af samma motioner, framställa ett förslag, i hufvudsak öfverensstämmande med det af utskottet vid 1888 års riksdag framställda förslag, men med undvikande af hvarje uttryck, som skulle kunna gifva anledning till det missförstånd, att utskottet velat vid behandlingen af förevarande ärende inlåta sig på den ofvan berörda tvistefrågan om ny eller fortsatt Riksdag. För den skull har utskottet vid formuleringen af ifrågavarande tillägg till § 23 riksdagsordningen användt samma ordalag, som innefattas i § 36 riksdagsordningen. Dessutom har utskottet ansett det lämpligast, att, i likhet med hvad herr Ryding föreslagit, berörda tillägg införas framför den punkt, som handlar om urtima riksdag, och icke, såsom i utskottets vid förra riksdagen afgifna förslag, efter denna punkt. På sådant sätt komme alla de fall, i hvilka undantag göres från den allmänna bestämmelsen om ett arfvode af 1,200 kronor för hvarje lagtima riksdag, att uppräknas i omedelbar följd efter hvarandra. Det nu stadgade förbehållet, att dagtraktamente af 10 kronor ej må öfverstiga sammanlagdt 1,200 kronor, har naturligtvis afseende på *hvert och ett* af de i § 23 riksdagsordningen nämnda undantagsfallen och gäller följaktligen äfven det af utskottet föreslagna. Ordalydelsen gifver ingalunda stöd åt en annan tolkning af detta stadgande, hvarför ett förtydligande deraf ej synes vara af nöden.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

1:o) att herr Rydings motion icke måtte af Riksdagen bifallas;

2:o) att herr Svenssons motion icke måtte af Riksdagen bifallas; hvaremot utskottet, i anledning af de väckta motionerna, föreslår,

3:o) att Riksdagen måtte till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling antaga följande förslag till förändrad lydelse af

Riksdagsordningen.

§ 23.

(Nuvarande lydelse:)

Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af ett tusen två hundra riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio riksdaler, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot af kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han utblifver vara förlustig tio riksdaler af arfvodet.

(Föreslagna lydelse:)

Hvarje ledamot af Andra Kam-maren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af ett tusen två hundra riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, *eller Riksdagen sammanträder i följd deraf att Konungen, med upplösande af Riksdag, förordnat om nya val*, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio riksdaler, hvilket dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot af kammaren, som icke i rätt tid vid riksdagen sig inställer, skall för hvarje dag han utblifver vara förlustig tio riksdaler af arfvodet.

Stockholm den 1 April 1889.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservation:

Af herr *Widström*: »Det af utskottet vid 1888 års riksdag framställda och af Första Kammaren då jemväl godkända förslag till förändring af ifrågavarande § skulle jag för min del fortfarande helst vilja vidhålla. Men då utskottet för att tillmötesgå de emot förslaget gjorda erinringar ansett sig böra frångå detsamma och i stället företagit en omredigering deraf, hvilken synes mig icke vara fullt tillfredsställande, finner jag mig föranlåten att framlägga ett annat af mig inom utskottet väckt förslag af följande lydelse:

§ 23. Hvarje ledamot — — — — lagtida riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, *äfvensom när riksdag sammanträder i anledning af upplösning som nyss är nämnd*, så ock under urtima riksdag, kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente tio riksdaler; hvilket dock ej *i någotdera fallet* må öfverstiga sammanlagdt ett tusen två hundra riksdaler.

Den ledamot — — — — af arfvodet.

Genom denna redigering af paragrafen har jag trott mig dels undvika den i utskottets förslag förekommande oegentlighet, att första och tredje mom. af undantagsstadgandet medelst användande af orden *antingen — eller* jemte olika uttryckssätt i öfrigt betecknas såsom motsatser till hvarandra, då deremot det i tredje mom. förutsatta fall är en ovilkorlig följd af den upplösning af riksdagen, som i första mom. omförmäles, — dels ock ännu tydligare än hvad nu är händelsen utmärka, att det stadgade dagtraktamentet skall beräknas särskildt för hvart och ett af de upptagna undantagsfallen.»

Härjemte antecknas på begäran, att herrar *Samzelius* och *Fosser* varit förhindrade att deltaga i detta ärendes behandling inom utskottet, den förre i följd af annat af Riksdagen honom meddeladt uppdrag, och den senare på grund af tjänstledighet från riksdagsgöromålen.